

Va. Burgemeester Herman van Haeff (1423-1500)

Hij is de zoon van Johan **IV** en gedoopt circa 1423, RK, burgemeester van Geldern (1494-1500), overleden (minstens 77 jaar oud) na 1500, trouwt circa 1455 (32 en 30 jaar oud) met N.N. Geen kinderen bekend uit dit huwelijk.

Op 29 januari 1454 woont Herman van Haeff samen met (zijn broer?) Hendrik in de Smidstraat te Nijmegen. Het is niet helemaal duidelijk of dit dezelfde is als de Herman die van 1494-1500 één van de burgemeesters van Geldern is. Hij komt als zodanig in een aantal stukken voor. Hierna wordt er niets meer van hem vernomen, dus neem ik aan dat hij rond 1500 overlijdt.

Uit dit huwelijk 1 kind.

1. **Joannes van Haeff** ged. circa 1456, RK, hij is "*Schulten*" (= naar ik aanneem schout) van 1493-1511 te Vijnen (of misschien ook Goch), overl. (minstens 67 jaar) na 1523. Gelijktijdig met deze Joannes leeft er nog een tweede Joannes maar dat is een priester en het moet hier dus om twee personen gaan gezien de wereldlijke functie van deze Johan. Of hij de zoon van Herman is, is op grond van het feit dat zijn vader Burgemeester is, slechts aangenomen. Chronologisch dus prima passend maar verder onzeker.

1493 (febr. 22), 1500 (jan. 27), 1509 en 1511 (okt. 11) verkoop gepasseerd voor *Joh. ten Haiff (Have) dem Schulten und Schöffen zu Vijnen*.

1523 Mei 22, *Johan ten Have verkoopt aan het klooster Marienbaum*. (Pfarrarchiv Marienbaum).

Arnold van Egmond

In 1423 wordt de nieuwe Hertog, Arnold van Egmond (1410-1473) door de stad Goch gehuldigd. Het is ook het jaar waarin een nieuw stadszegel in gebruik wordt genomen. Dit zegel is

aantoonbaar gebruikt op vele oorkonden tussen 1423 en 1573, waarmee het de adellijke machtswisselingen tussen Geldern, Gulik en Kleef oversteeg.

Maar de hulding van Hertog Arnold door verschillende Gelderse steden schiet in het verkeerde keelgat van koning Sigismund, die landsheer Hertog Adolf van Gulik-Berg met het

hertogdom had beleend. Hierop ontstaat een strijd die als Tweede Gelderse Successieoorlog in de boeken staat vermeld.

In dec. 1430 wordt Geldern gevraagd zich te verantwoorden. Geldern (met o.a. de steden Geldern, Straelen, Nijmegen, Goch, enz.) wenst de door de koning aangewezen Hertog echter niet te accepteren. Gelijktijdig sluiten de hertogen Arnold van Egmond en Adolf van Kleef (1373-1448) een vredesverdrag tussen hun steden en onderdanen. Dit was een voor de hand liggend pact want Arnold trouwde in 1423 al (hij is dan 13 jaar!!!) met Catharina, de dochter van Adolf van Kleef.

Hierdoor gesterkt blijft Geldern de door de koning aangewezen Hertog afwijzen. Doormiddel van sancties (hogere belastingen, inbeslagname van goederen, enz.) probeert de koning echter gehoorzaamheid af te dwingen. Nijmegen gaat uiteindelijk overstag.

Door zijn vasthoudendheid wordt Arnold van Egmond op 17 juli 1431 door koning Sigismund in "de ban" gedaan (Reichsacht). Ook de stad Goch treft dit oordeel.

Maar uiteindelijk sluit Philips van Bourgondië zich op aanraden van de Hertog Adolf van Kleef op 17 september 1431 aan bij het verbond met de Hertog van Geldern en moet Nijmegen ook weer om.

Voogdgedingen (Vaichtgedingh)

Hieronder worden een hele serie vermeldingen uit de Gochse Voogdgedingsprotocollen weergegeven van verschillende (mij vaak onduidelijke) handelingen die kennelijk opgeschreven moesten worden en waarbij Henrick van en Haeff een rol speelt.

In dit kader is het van belang eerst te weten wat Voogdgedingsprotocollen zijn en waarop deze vorm van “rechtspraak” of eerder besluitvorming betrekking had.

Een voogdgeding is een soort openbare hoorzitting van schout (richter) en schepenen betreffende zaken van algemene aard, die dus iedereen aangaan.

Privezaken (strijd) werden hier niet geregeld, die moesten voor de gewone rechtbank worden beslecht.

Meestal werd de zitting van het voogdgeding in de open lucht gehouden, tenzij het slecht weer was. Iedereen kon hier z'n klachten (*wroege of bekroeningen*) ventileren, waarmee de stad kennis kon nemen van alles wat schadelijk dan wel ten voordele van de stad kon zijn.

Van elk huis(houden) diende het mannelijke gezinshoofd aanwezig te zijn. Het kon dus gaan over wegen en stegen, over waterleidingen, over begrenzingen, over maten en gewichten, maar ook over dieverij en hoererij, over oplichting of andere zaken die schadelijk voor de stad en zijn burgers waren.

De rol van Henric van den Haeff hierbij is niet helemaal duidelijk, maar mogelijk treedt hij dus op als schout of wellicht schepen.

Het betreft hier mogelijke grens/erfconflicten waarbij het ook steeds gaat om achterstallige betalingen in de vorm van geld of graan. Maar het kan ook zijn – en daar lijkt het wel op – dat Henricus een soort rotmeester is die tijdens deze zittingen het woord voerde en de zaken aan de orde stelde. De werkelijke betekenis komt waarschijnlijk van buurtvertegenwoordiger. (Buurt(schap) = rot)

[Ga naar Vb.](#)